

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállal-
lat irodája. lde küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** ♦♦ Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Magyarosodásunk mértéke.

Egy-egy szórványos és kivételes jelenség, vagy vidéki embereknek saját szük körükön túl nem érő rémlátása mindjárt elég arra, hogy némelyek a magyarság tévesztéséről, a nemzetiségek győzedelmes előnyomulásáról beszéljenek.

Hiszen nem tagadható, hogy népesebb nemzetiségeink; a románok, tótok, szerbek, olykor a németség egyes részei is szívósan védekeznek, merész izgatások hatása alatt támadásig is elragadtatják magukat: mindamellett tény, hogy a magyarság számban és erőben fokozatosan halad előre.

Gyarapodásunk az alkotmány helyreállítása óta oly mértékű, aminőre a megelőző ezer esztendő alatt nem volt példa. Egészséges voltát az bizonyítja, hogy fokozatos és egyenletes.

Ha megilletődéssel szemléljük, hogy a régi alkotmány gerince, a középbirtokosság, egyes tagjainak izmosodása mellett is, egészben veszíti erejét és befolyását: bizalomkeltő jelenség az értelmiségi osztályok, az iparos és kereskedővilág nagy arányu előnyomulása, nagy üzemek, minők a vasut és a posta, nemzeti szellemü hatása. Korszakos nagy átalakulásoknál mindenkor föl-kavarodnak a társadalmi osztályok és az erőte-nyezők más-más emportban helyezkednek el.

Mérlegünket a népszámlálási adatokból állítjuk össze. Csak 1880-on kezdhetjük, mert amaz évet megelőzőleg a lakosság nemzetiségét nem jegyezték föl. Ha jóval előbbre visszamehetnénk, még nagyobb volna bizonyításunk ereje.

1880-ban az ország polgári népességének még csak 46·6 százalékát tették a magyarok.

Ez az arányszám 1890-ig 48·5 százalékig emelkedett.

1900-ban már 51·4 százalék volt.

1904-ben 52·3 százalék.

Ez előhaladásnak egyenletessége és ingadozás nélküli volta arra mutat, hogy nem ideig-óráig tartó erőfeszítésből és külső hatásokból származott, hanem állandólag ható belső tényezők természetes eredménye. Épen ilyen egyenletes és fokozatos, egyes nemzetiségeknél még nagyobb arányu, más ajku honfitársaink előhaladása a magyar beszédben.

Német ajku polgártársaink közül 1880-ban még csak 20·2 százalék beszélt magyarul; 1900-ban már 30·7 százalék. A magyarul beszélő tótok száma ugyanaz alatt a 20 esztendő alatt 9·5-ről 15 százalékra emelkedett.

Az anyaországban lakó horvátok közül 1900-ban 22, az „egyéb“ nemzetiségek közül 26 százalék beszélt magyarul.

Leghátul állanak a románok és ruthének. Előbbieknek 1900-ban csak 8·7, utóbbiaknak 8·3 százaléka tudott magyarul. De 20 év alatt ezek is 5·7, illetőleg 5·5 százalékról emelkedtek föl.

Amily mértékű az egyes fajoknak általános műveltsége, oly mértékben kisebb, vagy nagyobb közöttük a magyarul beszélők száma is.

Egyik utóbbi kimutatás szerint az országban lakó németek tanköteleseinek 89·34, a tótoknak 84·45, a horvátoknak 83·04 százaléka járt iskolába. Ezzel szemben a románoknak csak 64·90, a ruthéneknek 61·13 százaléka részesült iskolai oktatásban. Fajunknak számbeli gyarapodása nem természetes szaporodás útján történt, mert — fájdalom! — születési és halálozási viszonyaink általában nem kedvezőbbek az együtt lakó többi nemzetiségénél. Hanem történt önkéntes beolvadás útján.

Azt is könnyű megtudnunk, hogy melyik nemzetiségnek mily mértékben köszönhetjük nemzetünk gyarapodását.

Határozottan a németség jár elől.

Mig 1880-ban az ország polgári népességének 13·6 százaléka volt német, 1890-ben már csak 13·1 és 1900-ban 11·8 százalék.

Miután ezen faj sem a természetes szaporodásban nem áll mások mögött, sem a kivándorlók közt nem jár elől, bizonyos hogy aránylagos apadása párhuzamos és okozati összefüggésben áll a magyarság szaporodásával.

Itten meg kell emlékezni a zsidókról. erről a tehetséges, élelmes és mozgékony elemről. 1848-ban lelkesen csatlakozott szabadság-küzdmeinkhez. Az önkényuralom alatt visszahanyatlott a németség felé. De alkotmányunk helyreállta után gyorsan simult hozzánk. Nemcsak nyelvünket tanulja meg, hanem a teljesen beolvadók jelentékeny százaléka is közülök kerül ki. Még nemzeti vidékekre szétszóródott tagjait is magyar előőrseknek lehet tekinteni.

A tótok számaránya az összes lakossághoz viszonyítva ugyanaz, ami a németeké. Fokozatos apadásuk is lépést tart azokéval. Itt az apadás részben a magyarosodás, de jelentékeny mértékben a kivándorlás rovására esik.

A románok arányszáma az összes lakossághoz viszonyítva, az 1880-tól 1900-ig terjedő 20 év alatt 17·5 százalékról csakis 16·7 százalékra szállott.

Nem tagadható, hogy megfelelő körülmények hatása alatt közülök is nyer némi gyarapodást a magyar nemzet, de eddig még határozottan kisebbet, mint az előbb említett fajoktól.

Ennek oka részben szívóosságuk is, melylyel a vallással csaknem közös fogalommá olvasztott nemzetiségükhöz ragaszkodnak; de jelentékeny mértékben hozzájárul általános műveltségüknek elmaradottsága és foglalkozásuk.

Ha előrehaladottabb társadalmi osztályaik egyes egyénei a művelődésnek ugyanazon fokára tudnak is emelkedni, mint mások, pástorkodáshoz és kezdetleges földműveléshez kötött nagy tömegeikben még az elemi művelődés szükségérzete is lassan ébred.

Hazai nemzetiségeink közt ők legkevésbé városiak. Már pedig nemcsak az általános művelődés, hanem a magyar nemzet gyarapodása is a városokban és nagy ipartelepeken nyeri táplálékát. Ez megnyugtató jelenség arra nézve, hogy erőbeli gyarapodásunk még nagyobb, mint a számszerű szaporodás.

Városaink népességének száma egyáltalában magyaranyu szaporodást mutat föl az 1869-től 1900-ig lefolyt 30 esztendő alatt. És szaporodásukkal egyenes arányban áll magyarosodásuk. Legelől jár és csaknem példa nélküli jelenség a székesfőváros. Polgári népessége eme 30 esztendő alatt 164·7 százalékkal emelkedett: 270 ezerről 716 ezerre. A világ minden tájékáról összeverődött lakosság hasonló arányban magyarrá is lett. 1900-ban 568 ezer vallotta magát magyarnak és 86 ezer magyarul tudónak.

A törvényhatósági városok közt — Fiumét nem számítva — 77·4 százalékkal szaporodott Kolozsvár lakossága. Mellette áll Pécs és mindjárt következnek: Arad, Nagyvárad, Kassa, Debreczen, Szeged, Temesvár. Ezek mind magyar, vagy erőteljesen magyarosodó városok.

A rendezett tanácsú városok közt Kaposvárt említem föl, amely 161 és Szombathelyt, amely 141 százalékkal szaporodott.

A kicsiny Déva, egy tulnyomólag idegen ajkuaktól lakott törvényhatóság székhelye 109 százalékkal szaporodott és — amint szakembereknek is feltűnt — csodálatosan megmagyarosodott.

A városok mellett biztos fészkei a gyors megmagyarosodásnak az új, vagy gyorsan fejlődő ipartelepek.

Petrozsényt és Piskitelepet említem föl.

Előbbinek lakossága a tárgyalt 30 év alatt 1728-ról 7752-re, utóbbié 234-ről 2495-re szaporodott. Petrozsényben eredetileg csak románok laktak, utóbb igen sokféle nemzetiségi verődött össze; de azért a legutóbbi népszámlálás 4297 magyart és összesen 5353 magyarul beszélőt talált. Piskitelepet is különböző származású, részben külföldi eredetű emberek lakják; mindamellett a népszámlálás alkalmával magyarnak vallotta magát 1918 és magyarul tudónak 2357.

Emez adatok összeállításával azokat kívántam megnyugtani, akik a nemzetiségek sikeres előnyomulása és a magyar nemzet térvesztése miatt aggódnak. De az adatokból kitetsző tények még

erősebben bizonyítanak azok ellen, akik bel- és külföldön erőszakos magyarosítással vádolják a magyar államot és nemzetet.

Ha erőszakosan magyarosítanánk, az eredmény nem volna oly mérsékelt és egyenletes.

Mindenek felett pedig: nem az ellenállásra képesebb, művelt elemek közt nyilvánulna, amelyek mint városiak és hatalmas nemzeti háttérre támaszkodók, a védelem szervezetéhez is könnyen hozzájutnának. Hanem érvényesülne a műveltség semmiféle fegyverével nem rendelkező, ugyszólván magára hagyott tömeg felett, amelynek csakis tehetetlenségi ellenállását kellene legyőzni.

Ami és ahogyan történik, az egyenesen a mellett bizonyít, hogy a magyar államiságban és nemzeti jellemében oly tulajdonságok vannak, amelyek épen azokra gyakorolnak vonzó hatást, akik meg tudják érteni.

Szemképrázató sikert a magyarosodás terén nem tudunk felmutatni, de biztos és szilárd lépésekkel nyomulunk előre, mint a jó katona a háboruban.

Réthy Lajos.

Lakásmizériák, — tisztviselő-telep.

Olvasóink köréből panaszos levelet kaptunk a lakásuzsora ügyében. Panaszukat elolvastva, igazat kell adnunk az általános feljajdulásnak, mely a házbéremelést kíséri. Mert elvégre is nem vagyunk Budapesten és a debreczeni háziurak nem sokat törődnek lakóik kényelmével, amit eléggé bizonyít az, hogy alig tíz százaléka van ellátva a nagyobb lakásoknak fürdőszobával és egyéb kényelmes mellékhelyiségekkel. Most ugyan azt mondják a háziurak, hogy azért nincs fürdőszoba, mert nincs vízvezeték, hanem ha kész lesz a vízvezeték, azonnal lesznek fürdőszobák is. Hát mi ezt egyszerűen nem hisszük, vagy ha meg is lesz ez a kényelem, a lakó drága pénzen fogja ezt megfizetni. Nem is szólunk e helyen a majdnem minden háznál feltalálható sötét szobákról, a rendezetlen, piszkos udvarokról, a legsötétebb Afrikában sem található kapuk alatt emelt klozetekről, melyek a betegségek okozói, a házmesteri mizériákról és több efélékről, melyek a békeséges lakó türelmét valóban próbára teszik.

Hát még a szegény nép, ez jut még csak keservesen lakáshoz. Anyakönyvi kivonatokkal kell igazolni, hogy hány gyermeke van, mert a sok gyerekes családot nem szívesen, vagy egyáltalában nem fogadják be. Ezt az embertelen szokást széles e hazában sehol sem lehet feltalálni, csak nálunk, ahol szinte erőszakkal kényszerítik a szegényebb embert arra a bűnre, melyet a módosabb modern gyermekgyilkolók kényelmi szempontból üznek az egy vagy két gyermekrendszer kultiválásában.

Nálunk csakis a tisztviselőtelepek létesítésével lehet a lakásmizériákon segíteni. Ha ezek a telepek — közülök csak egy is felépül, azonnal alább száll a stájerolási mánia, mely a minden rossznak forrásából: a fővárosból szakadt hozzáink. Még ez esetben a háziurak nemesak azzal

törődnének, hogy egészségtelen, kényelmetlen lakrészeiket drága pénzen adják ki, hanem a tisztviselőtelepekre való kivonulás arra kényszerítene őket, hogy valami elfogadható ellenértékét adják a magas házbérnek.

Hogy a legszegényebb emberek micsoda lakásokban laknak nálunk aránylag drága pénzen, meggyőződhetünk a pincelakásoknál. Láttunk ezek közül nem egyet. Majd a földdel szintes kicsiny ablakán a világosság alig juthat be, napfény pedig soha; bent a falak nedvesek, padozatnak nyoma sincs. Nem lakás ez háziurak, hanem a tüdővész és egyéb betegségek melegágya, a halál előcsarnoka. És még ha ingyen adnák ezeket az odukat. De a szegény ember fizet értük és még ezen felül valamelyes házmesteri teendőket végez.

Ma, midőn a börtön lakójának egészségét védik az emberbaráti törvények és szokások, valóságos botrányszámba mennek ezek a pincelakásoknak gunyolt piszkos, világosság nélkül való nedves oduk. A betörő, a tolvaj, a csaló ezekhez képest palotában lakik és fejedelmi kényelemben él. Pedig ami korunk humánusnak nevezi magát, éjszakáról-éjszakára táncol a szegények, vagyis jobban mondva a maga javára, azaz a társadalom összessége egy érző szív, tagjainak egy része azonban nyomorult lakások árából, béréből szaporítja jövedelmét, a helyett, hogy ezekben a patkányfészkekben lim-lomjait tartogatná.

Meg kell szivlelni ezeket az állapotokat és első sorban lehetetlenné kell tenni egyes háztulajdonosok kapzsiságát. Telepeket kell csinálni a városon kívül egészséges helyen. Első sorban pedig tisztviselőtelepet kell építeni. Hely van bőven, pénz is kerül. Vannak már megbízható házépitő bankok, melyek készségesen segítenek a tisztviselők helyzetén. Csak ember kell, aki kezébe vegye az ügyet. A kezdet nehézségeit le lehet győzni és a látszólagos vagy valódi akadályok elől nem kell meghátrálni. Mert ha így halad a házbéremelés, mi lesz később, ha vérszemet kapnak azok, akik házuk jövedelméből akarják vagyoniukat mértéktelen módon gyarapítani.

Merjük állítani, hogy ma nincs nálunk olyan tisztviselő, legyen az állami, megyei vagy városi, aki rá nem fizet lakáspénzére. A többletet törzsfizetéséből kell elvennie, amely szintén nagyon korlátolt. És míg a háziurak vígan emelgetik a házbért, a lakáspénzek emeléséről sem az állam, sem a törvényhatóságok nem gondolkoznak, de nem is gondoskodhatnak még legjobb akaratuk mellett sem oly módon, hogy az elég volna a legtöbb házigazda igényeinek kielégítésére.

Városunkban már többször megindult a mozgalom egy tisztviselőtelep létesítésére. Magunk is voltunk ilyen gyűléseken. Mindenki elismerte a telep létesítésének szükségességét. Az előkészületek megvoltak, terveket is láttunk, lelkes férfiak tették az ügyet magukévá. Aztán néma csönd lett és mindenki elhallgatott és hallgatnak most is. Nincs eredménye a mozgalomnak, pedig csak akarat kellene, a kivitel nem volna nehéz.

Ha azonban nem mozgunk a magunk érdekében, ne is panaszkodjunk. Panaszunk elhangzik a pusztában, mi pedig nyögjük a stájgerolás terhét.

Ne jajgassunk, hanem tegyünk valamit a magunk érdekében. Másutt is megszűnt a házigazdák stájgerolási kedve, mikor a tisztviselők maguk alkottak otthont maguknak. Egyéb eszközökkel nem lehet megállítani vagy fentartani ezt az áramlatot, mert már is hallottuk, hogy az évnegyedek alkalmával ismét emelkedni fognak a lakbérek.

Védekezzünk és mentsük meg a megmenthetőt!

Az állatok védelme.

(K.) Akik gyakran járnak-kelnek az utcákon, naponkint szemtanúi azoknak az embertelen állatkinsásoknak, amelyek a legbékésebb embert is indulatba hozzák. Népünk durvasága és darabossága az állatokkal való gyalázatos bánásmódban is épp úgy megnyilatkozik, mint az éktelen káromkodásban, melynek párját hasztalan keressük széles e világban.

A szekeresek, fuvarosok, talyigások valóságosan összekinossák fáradt gebéiket, a hajcsárok furkós botokkal hajtják a vásárra menő jószágot, az iskolás gyermekek a kutyákat üldözik és nyaggatják, sőt még a jámbor juhokat is vasvégű botokkal nógatják a gyorsabb menésre, kivételt egyedül a bérkocsisoknál látunk, akik úgy ahogy megbecsülik azt a jószágot, mely nekik a kenyeret szerszi.

As állatok bármi módon való kinsása a durvalelkűséget árulja el. Aki as oktalan állatot üti-veri, as nem becsüli meg embertársát sem. És as a gyermek, akit kicsi korában nem tanítunk meg arra, hogy a hasznos állattal emberségesen bánják, as felnőtt korában nemcsak as állatokat fogja nyaggatni, hanem embertársainak is ártalmára less ott, ahol csak teheti.

És valamint a káromkodás gyalázatos szokását csakis as iskola és templom szüntetheti meg, épp úgy as állatkinsás is kevesebb less, ha a gyermeket as iskola megtanítja a hási állatok kimélésére és védelmére. A két tanítómesternek segítségére lehetnek a szülők is és ha es a három tényező összefog, nem lessünk tanui as olyan utcai jelenetnek, midőn a sánta lovat, vagy jeges uton elesett szarvasmarhát husángokkal állítják lábra.

Szánalom nézni a debreczeni talyigások lovait. Vakok, sánták, bédák, némelyik vonssolja csak magát, persse a gasdája ostornyelének segítségével. Valamennyi oldalbordáját megolvashatjuk; és míg gasdájuk egy kevés kereset után a pálinkás boltban erősíteti magát a minél istenteienebb káromkodásra, addig as igában kifáradt lova, jószága ott fagyoskodik a boltajtó előtt a legszordosabb időben.

Hasonló lelketlenséget tapasztalunk a madarakkal való bánásmódnál is. Tavasszal és nyáron rakoncátlan gyermekek valóságos hajtóvadá-

ssatot tartanak az éneklőkre, az erdők, kertek dissére. Fésskeiket felkutatják és szédülják, tojásaikat kirabolják, a fiók madarokat küssedik, amelyek pedig kikerülük eseket a vessdelmeket, asokat törrel, léppel fogják meg, vagy gummi- és Flaubert-puskákkal pusztítják el.

Igas, hogy van szabályrendeletünk az éneklő madarak védelméről, de hasztalan ott a szabályrendelet, ahol nincs meg az érsék az állatok védelmére. A gyermekeket már kicsi korában kell figyelmesztetni az állatokkal való emberséges bánásmódra, meg kell őket tanítani az állatok hasznosságára, akkor talán eljön az idő, mikor erdők és kertünk megtelik dalos madarakkal és az utcákon nem fogjuk látni az állatkinsás felháborító példáit. Természetes, hogy a rendőrség is sokat tehet az állatok védelmére, mert ha az utcán most látható állatkinsásokat megbünteti, es is éssre térít igen sok durvalelkű embert.

A budapesti állatvédő-egyesület az utcaszögleteken elhelyezett táblákon kéri a kössöniséget az állatok védelmére. A kérelemnek meg is volt a foganatja, mert legalább nyilvános helyen nem látunk botránys kinsásokat, mert a kössöniség az ilyen embertelen kinsókat feljeleníti és a rendőrség őket érdemük sserint bünteti.

Talán nálunk is elkelné e tekintetben az erélyes rendőri beavatkozás!...

Európa idegenforgalma.

A nemzetközi közlekedési eszközök fejlődése az európai idegenforgalmat hatalmasan megnövesztette. Ennek a forgalomnak a hasznát Charles F. Speare az „American Review of Reviews“ legutóbbi számában határozott összegekben mutatja ki. E szerint nemcsak Olaszország, meg Svájc, hanem Franciaország és Németország is nemzeti jövedelmének jó részét a turistáknak kössönheti. Párisi szakemberek kiszámították, hogy az idegenek évenként több mint kétezernégyszáz millió frankot hagynak Franciaországban. Svájcnak több haszna van az idegenforgalmából, mint a külkereskedelméből és az olasz nemzetgazdászok is bevallották, hogy a turisták aranya még ma is fölér Olaszország egész kivitelének jövedelmével. Az idegenforgalomból való bevételt az olaszok ötszáz millió frankra becsülik, ez az összeg majdnem annyi, mint az ország öt hónapi kivitelének értéke. Még a gazdag Anglia sem veti meg a látogatók pénzét, de becsületére legyen mondva, hogy népe sokkal többet költ a maga utazókedvére, mint amennyit az idegenektől visszkap. Egyiptom, Norvégia és Hollandia is jövedelmének tetemes részét a turistáknak kössönheti. Az utazók zöme az amerikaiakból kerül ki.

Az idegenforgalom hatalmas lendületet vett ezerkilencszáz óta is. A gőzhajók és vasutak óriás munkát végeztek a személyszállítással. A hajótársaságok az utóbbi években több mint négyszáz millió frankért építették új hajókat, amelyek a modern technika és kényelem valóságos remekei. Tíz évvel ezelőtt London alig tudta

rendesen ellátni vendégeit, most több tucat hatalmas szálló fogadja magába az utazókat. Páris szállóinak számát megkettőztette s Berlinben, meg Olaszországban is több új fogadót építettek az idegenek számára. Csak néhány évvel ezelőtt az amerikai négy hónapot szánt évenként Európának; májusban és júniusban szinte beözönlöttek, augusztusban és szeptemberben pedig újra eltűntek. Most rögtön karácsony után csomagolnak és a hajók helyei januártól májusig előre ki vannak adva.

Olaszországban állandó idegenforgalom van, a hőségtől és hidegleléstől való félelem megszűnt és azt az évszakot, amelyben azelőtt a világeért sem keresték volna föl Dél- és Közép-Olaszországot, most a legjobban kedvelik az utazók. Az angol a telet Engadinban, — Montreutben, Saint-Moritzban — és a Grindelwaldban tölti. A hatalmasan föllendült téli sportok évről-évre jobban vonzzák az emberek sokaságát a hófödte tájakra. Páris természetesen még most is az utazók Mekkája. Páris látogatóinak zöme angol és amerikai. Az eddig elhanyagolt vidéki városokat, különösen ahol régi kastélyok is vannak, ujabban nagyon látogatják. Ebben a látogatásban azonban az automobil-sportnak van nagy része. Az automobil-utasok számát az idén nyolcvanezernél többre becsültk, köztük negyvenezer amerikai volt. Svájcban a szállók száma ezernyolcszáznyolcvan-nyolc óta megkétszereződött s a vendéglősök bevétele több mint 200 millió frankot tesz most ki. Érdekes Svájcban a foglalkozások összehasonlító statisztikája. A mezőgazdaság összesen negyvenöt-ezer embert foglalkoztat, a gyárak is körülbelül annyit, az órásmesterek és aranyművesek negyvennégyezret, a szállótulajdonosok pedig harmincötezet. A svájci turisták harmadrésze német. Norvégiában azonban Amerika uralkodik; huszezer utas közül tizenötezet az újvilágból való. Ezek évenként körülbelül tizenkét millió frankkal fokozzák Norvégia jövedelmét.

Az évenként Európába vándorló amerikaiak száma százötvenezer és kétszázézer közt váltakozik. Ezek az utazók öt-hatszáz milliót hoznak Európának, melyből az oroszánrész Párisnak jut. Ebben a városban körülbelül háromszor annyit költenek az amerikaiak, mint egész Németországban vagy Angliában. Olaszország jövedelme a dollárok országából annyi, mint Németorszáé és Angliáé együttvéve.

A városok és az adóreform.

Bárzy István polgármester most kedden küldte szét a vidéki városokhoz a főváros meghívóját, amely az adóreform ügyében február 26-ára országos értekezletre hívja meg a vidéki törvényhatóságokat. Az érdekes meghívó részletesen ismerteti a főváros álláspontját az adóreform ügyében s többek között ezeket mondja:

Az országos értekezlet célja annak a megvitatása, hogy a tervezett adójavaslatoknak minő hatásuk lesz a városok háztartására és a városi polgárságra. Megvizsgáljuk, hogy az adóreform ró-e ujab terhet a

lakosságra, hogy az új adó milyen mértékben nehezedik a városi népességre, hogyan oszlik meg a különböző foglalkozásuk között és nem hárit-e az adófizetőképességet meghaladó terhet a polgárságra. Megállapítjuk, hogy mennyiben jogosak a felmerült aggodalmak és tárgyalásaink eredményéhez képest a városi polgárság és a városi háztartás közös érdekeinek egyesült erővel kívánunk érvényt szerezni.

A legnagyobb aggodalom az ellen irányul, hogy a törvényjavaslat valósággal csökkenti a földadó terhet, azonban a városi lakosság hozadékai adóit, de különösen a nem fundált kereset adóját nagymértékben emeli. El fogja veszteni a városi háztartás a másodosztályú kereseti adónak és a családtagok adójának községi pótdóját is. A házbéradó kulcsát a javaslat Budapesten 17,6 százalékról 17 százalékra szállítja le, a tizenötezernél nagyobb népességű városokban megmarad a régi kulcs. A házbéradó egész súlyával a valóságos jövedelmet éri, vagyis a házbéradó a földadónak a kétszerese. A házbérbjövédelenek ez a súlyos megterhelése teszi lehetetlenné, hogy a község a házbérbjövédelmet a városi háztartás érdekeinek megfelelően megadóztassa, ami 17 százalékos állami adókulcs mellett lehetetlen. Az általános kereseti adó, amely a III. osztályú és részben az I. osztályú kereseti adó helyébe lép, szintén a városi lakosság adója csaknem kizárólag az egyéni munkaképességre, tehát a legbizonytalanabb jövedelemre van alapítva. A III. osztályú adó kulcsa eddig 10 százalék volt. Ez azonban csak névleges kulcs volt, mert az adókiadó bizottságok a jövedelmet a minimális tételek alapján számították ki. Valamennyi szakértő megegyezik abban, hogy a III. osztályú kereseti adó alig haladta meg a valóságos jövedelem 2 és fél százalékát. Az adóreform az adókulcsot tíz százalékról 5, illetőleg a szellemi foglalkozásuknál 4 százalékra szállítja le, de rendkívül szigorú intézkedésekkel biztosítani kívánja, hogy az 5, illetőleg 4 százalékos adót a valóságos jövedelem után vessék ki. Tehát az adókulcs leszállítása a tényleges adóteher megduplázását jelenti.

A városi lakosságnak ilyen súlyos megterhelése mellett a törvényjavaslat nem gondoskodik a városok háztartásának rendezéséről. Az adóforrásokat az utolsó cseppig kimeríti az állam a maga számára és nem oldja meg azt a kérdést, hogy hová forduljon a község, hol talál az fedezetet állandóan növekedő szükségleteinek a kielégítésére. A magyar városok nagy része folytonosan küzd a pénzügyi nehézségekkel. Ennek az oka az, hogy nálunk az összes adóbevételeknek az állam és a községek között való megosztása aránytalan, még pedig főleg a városokban éppen a város hátrányára. Ezen bajaink közepette egyedüli reményiségünk az volt, hogy az egyenes adók reformjával kapcsolatosan megvalósulhat a városok háztartásának gyökeres rendezése s a városi polgárság felzabarádítása a sok helyütt túl magas pótdók sulya alól. Az adóreform előttünk fekvő tervezete ezt a reményiségünket is meghiúsította. Mindezen előadottak készítették a székesfőváros közönségét az országos értekezletnek az összehívására, amely értekezletet 1908. évi február hó 26-án (szerdán) és folytatólag a következő napokon délelőtt 10 órakor a Váci-utcai városház közgyűlési termében fognak megtartani.

Somogyi Pál jubileuma.

A debreczeni ref. presbyterium f. hónap 9 ikén ünnepelte meleg ünnepség keretében Somogyi Pálnak, a debreczeni egyház főjegyzőjének jubileumát. Huszonöt év óta vezeti Somogyi Pál az egyház jegyzőkönyveit azzal a csodálatos, lankadást nem ismerő buzgalommal, mely egész életét jellemzi. Nagy tudásával, fényes tollával, egyháza érdekét szíven viselő mérhetetlen szeretetével huszonöt éven fáradozik egyházának dicsőségén, minden alkalmat felhasználva annak nagy érdekei védelmére és nagyságának előmozdítására. Ezt az igyekezetet, a becsületesen teljesített munkát, a kötelességek igaz emberének munkásságát kívánta meghálálni a presbyterium, midőn ünnepséget rendezett szeretett és nagyrabecsült főjegyzőjének tiszteletére. És ezen ünnepnek értéket adott az a meleg érzés, mely mindazok lelkét az ünneplés akarataiban forrasztotta össze, akik a valódi érdemet elismerik és azt méltányolni tudják.

Az ünnep a következőképpen folyt le:

Pont 11 órakor nyitotta meg a gyűlést Kiss Albert lelkészelnök, világi részről Simonffy Imre kir. tanács, főgondnok elnökölt. Kiss Albert üdvözölte megnyitó beszédében a csaknem teljes számban megjelent presbitereket és a nagyszámú hölgyhallgatóságot, akik között Somogyi Pálné is ott volt. Majd jelentést tett az ünnepélyt előkészítő ötös bizottság működéséről és a jelen, rendkívüli presbyteri gyűlés összehívásáról.

Ezután a jegyzőkönyv hitelesítésére K. Tóth Kálmán és Kazinczy Gábor presbitereket kérte fel. Jenei Szabó Miklós aljegyzőt szólította fel a jegyzőkönyv vezetésére. Ezután indítványozta, hogy az ünnepeltet meghívó bizottságba Szele György, Kazinczy Gábor és Kertész János presbitereket válasszák.

A gyűlés egyhanguan elfogadván ezt, elnök felkérte a bizottság tagjait, hogy hívják el Somogyit s addig a gyűlést felfüggesztette.

Fél 12 órakor lépett a terembe az ősz főjegyző, akit éljenzéssel és tapssal fogadtak. Majd elfoglalta a helyét és K. Tóth Kálmán lelkész tartotta meg az ünnepi beszédet.

Kiemelte a Somogyi Pál igazi nagy érdemeit. Rámutatott az elmúlt 25 év gazdag működésére és eredményeire. Somogyi Pálnak köszönheti az egyház a Mária Terézia-alap kezelését, egy új lelkészi állás szervezését és fentartását, a paróchiális körök szervezését célzó bizottság megalakítását és számos más üdvös egyházi intézményt. Kifejezte az egész presbyterium osztatlan szeretetét és bizalmát és kívánta Somogyinak, hogy a következő negyedszázad alatt is a multhoz hasonló munkakedvvel és egészséggel munkáljon egyháza javára. Ezután átnyújtotta Somogyinak az ajándék emléktárgyakat, egy nagy arany kelyhet, ezüst kazettát és egy ezüst tálcát.

Könnyeig meghatva válaszolt az ünnepelt K. Tóth Kálmán magas szárnyalású beszédére. Meghatja nagyon a presbyterium iránta való szeretetének meleg megnyilatkozása és igéri, hogy amilyen lelkiismeretes és becsületes munkásságot

fejtett ki a multban, olyan lelkiismeretesség és becsületesség fogja irányítani szeretett egyháza ügyeiben a jövőben is. Az ajándéktárgyakra pedig már most megérlelődött lelkében a szilárd elhatározás, hogy miután méltóbb helyen úgy sem ragyoghatnak, az Ur asztalára fogja azokat adományozni.

Simonffy Imre főgondnok szolt még pár szót az ünnepelthez, erőt, egészséget s kitartást kívánva neki. Indítványozta, hogy az ünnepi beszédeket, még pedig úgy a K. Tóth Kálmánét, mint a Somogyi Pálét jegyzőkönyvbe vegyék. Az indítványt egyhangulag elfogadták.

Majd megköszönte a presbytereknek és a hölgyközönségnek az impozáns számban való megjelenést, bezárta a gyűlést, amely Somogyi Pál éltetésével fél 1 órakor véget ért.

*

A magunk részéről szintén mély tisztelettel üdvözljük nagy. Somogyi Pál főjegyző urat, szivünkben kívánva, hogy áldásos működéséből még sok haszna legyen az egyháznak, városunknak és társadalmi életének.

Apróságok a debreczeni levéltárból.

Csaplárosok esküje 1638-ban. Az egy igaz Isten, aki Atya, Fiu és Szentlélek, teljes Szentháromság, egy bizony Isten tégedet úgy segítjen, a te igaz hitedben, hogy mi a tiszteletes, nemes Tanácstól választott Borbirák, aminémü szolgálatra, ugymint a Csaplárságnak tisztire tégedet állitunk, abban az Csaplárságnak tisztiben a te teljes erőd és tehetséged szerint hiven, igazán eljársz, mind az Városnak, mind pedig az Boradó embereknek igaz lész, igaz pintvel, itzével, meszellyel és igaz kantával mérsz. A bort olyan tisztán adod ki, mint ahogy kezdedbe adjuk. A hordók mérését másra nem bizod, hanem te magad méred és igazán méred, igaz kantával, itzével és mind a magad számadó könyvedben igazán irod be, mind pedig az hordók abrantsára igazán metszed fel. A Város borát nem tékozlod és azzal nem vendégeskedel; ha mit megiszol, annak árát az magad Ernyészből az Város Persellyébe teszed. A borseprüt sem irod többnek, hanem csak anynyit, mellyet pénzen eladsz. Amennyi az töltelekre megyen, arra is igazán számot tartasz és Regestrumodba lélekre leirod, Fára, gyertyára, csuporra mit költesz is, igazán számot tartasz rá és igaz Tehetséged szerint igazán seribárod az Regestrumot. Isten téged úgy segítjen.

Dekretum a szánkázók ellen 1638. Akik szánkázásban maguk kedvét akarván tölteni, deprehenáltatnak, mindazokkal egyetemben, kik a szánon lesznek, a kétajtaju fogházban vezetessenek és 15 napig ott tartassanak. Az Templom előtt levő kalodában pediglen egy Vasárnapon legyenek.

Természeti furcsaságok feljegyzése 1639. Itt Debreczenben egy disznó, Csemete nevü utcában, egy malacot fiadzott, akinek egy feje, négy füle, az feje felé az dereka egy, de odaháttra kettős volt és nyoltz lábai voltak. Itten: egy csödör,

negyedfü ló természet felett egy kanca csikót ellett.

A kivégzés módja. A debreczeni tanács 1640-ben kimondja, hogy a tolvajokat ezentul nem kötéllel, hanem lánccal végezze ki a hóhér és senkinek nyaka el ne vágattassék.

Decretum az asszonyok és gyermekek ellen. 1. Mivel némely asszonyállatok, kik a szemérmességet nem előttök, hanem hátuk mögött viselik, illetlenül szokták frequentálni az Scholát, tempore visitationis meg kell jelenteni Eperest Uramnak, hogy ő Kegyelme arceálja a Deákságot az olyaténeknek feljاراتásától. Ha pedig valami szegény asszonyállat gyermeke mellett feltalálna menni, nem a Deáksághoz menjen, a kamrákba, hanem Mester uramat regiquirálja felőle, ha mi dolga lészen. Azonban penig Biró Uramnak is severa administrációja legyen az Scholát szemtelenül gyakorló asszonyok ellen.

2. Annakfelette mivel a Scholabeli gyermekek mind a mendicánsok tempore concionis és egyébkor is az Templom előtt sok jádrást, kiáltást, szitkozódást, verekedést és egyéb illetlen dolgokat is pátrálnak admoneálja Esperest Uram Mester Uraimékat, hogy ő kegyelmék vigyázással legyenek mind a Domestikuskra, mind pedig az mendicánsokra, mert a Tiszteles Tanács éppen a rájuk való vigyázatokra rendelte őket. Miért is az apróbbakat ostorral, az öregebbeket másképpen büntessék. Ha pedig Városbéli ember ott rusnyálkodnék és rajta érik, olyatén a kalodába tétessek és azonképpen a rája nem vigyázók elsőben 25, annakutánna 50, tertió 1 frtal büntetődik. Egyébként pedig az Diákok estve későn az Városban a Schola törvénye ellen ne járjanak, egyébkori járásuk is arceáltassék, mert ha estve későn mászkálnak, vagy egyéb illetlen helyen találódnak, a Scholába nem bocsájtatnak (1642).

A fiskálisok dija 1643-ban. 1. A Prókátorok a rendelt fizetésekkel elégedjenek meg, ugymint 5 forinttal, egyéb cautákban, ha nem valami derekas aquisitiót vesznek fel és transmissiókba megyen, onnan ismét nóvummal vissza jön, tehát az olyan causától duplumot vehessenek 10 frtot, 2. Esztendő Procator, ha valaki fogad a 20 forintot megadja neki. 3. Vidéki emberen többet vehetnek, egy vagy két, avagy három forintot az cauzának és az embereknek állapotja szerint.

Hirek.

— **Halálozás.** Szabó István városi adópénztárost sulyos csapás érte. Ákos nevü fia 20 éves korában váratlanul elhunyt. Mérhetetlen gyászában lelkünkben osztozunk és kérjük a vigasztalás Istenét, hogy enyhítse a szülők égő fájdalmát. A megboldogult ifjut nagy részvét mellett temették el f. hónap 14-kén. Béke poraira.

— **Eskütétel.** A városi nyomda ujonnan alkalmazott tisztviselői a héten tartott tanácsülésen tették le a hivatalos esküt Kovács József polgármester ur kezeibe.

— **A színháznál tapasztalható rendtelenségek megszüntetése.** A színházban tapasztalható rendtelenségek megszüntetése végett a városi tanács a következő határozatot hozta:

»Miután rendőrfőkapitány méltán panasolja, hogy a nézőtérén a felvonások alatt állandóan előforduló jövés-menés az előadásokat élvezni kívánó közönséget nagyban zavarja s ugyanily hatása van a közönség egy része hangos beszélgetésének is, felhívja a tanács a színházfelügyelő tanácsnokot, hogy az összes páholyokba, a nézőtérre, az előcsarnokba és a folyosókra figyelmeztető táblákat alkalmazzon s azokon a tanács nevében hívja fel a közönséget, mikép az előadás és a felvonások kezdetére pontosan megjelenni s az előadás alatt a hangos és másokat méltán zavaró társalgástól tartózkodni sziveskedjék. — Rendőrfőkapitányt pedig arra hívja fel a tanács, hogy ezen felhívás követését szigorúan ellenőrizze«.

— **Valami magunkról.** Juhász Ignác bizottsági tag ur szokása szerint elhajtván a sulykot, a törvényhatósági bizottsági közgyűlésben azt mondta, hogy nem igen szokta »A Város« selejtes cikkeit olvasni. Ugy látszik azonban, hogy mások ellenkező nézetet vallanak »A Város«-ban megjelent cikkekről. A »Városok Lapja«, ez a magas színvonalon álló folyóirat ugyanis a »Tisztviselők választása« címen írott cikkünket egész terjedelmében közölte, továbbá a »Jászberény« című lap így emlékezik meg felelős szerkesztőnk cikkéről: »A »Városok Lapja« közigazgatási szakkiadvány legutóbbi számában társadalmi köreinkben ismeretes Koncz Ákos közigazgatási tisztviselő, »Tisztviselők választása« címen egy igen érdekes és a tisztviselők sorának teljes ismeretével bíró cikket közöl, melyben kifogás alá veszi és pedig a leghelyesebb jog alapján az 1886-ik évi XXI. t.-c. 79. §-ának azon rendelkezését, mely kimondja, hogy a törvényhatósági tisztviselők hat évre választandók. Kiténő szakismerettel mutat rá a mindenféle tapasztalható tények igazolásával a hivatkozott törvény rossz, tarthatatlan közállapotokat szülő voltára. A hat évre szóló választás nem önérvényes tisztviselőket, nem szakegyeneket nevel a közigazgatási élet munkájának terén, hanem egy állandó kenyérharcban szenvedő elemet, mely sem a saját, sem pedig a választó közigazgatás élén nem képes épen ezen hiányos törvény miatt hivatali állásának megfelelő tekintélyt betölteni a jogkereső közönséggel szemben. Ezen igen hasznos és a modern követelmények vonalán feltétlenül megszívlelendő kérdéssel a törvényhatóságoknak és városoknak komolyan kellene már foglalkozniok és országos mozgalmat indítani az életfogytiglan való választás érdekében«.

Szerkesztői üzenetek.

S. G. Böszörmény. A kért dolog valóban úgy történt. A részletekről legközelebb.

K. S. Helyben. Osztjuk azon nézetét, hogy most kell ütni a vasat és mégis hallgatunk. Ha majd egy-egy bálvány ledől, akkor mi is elparentáljuk.

Bizottsági tag. A lap küldése dolgában intézkedtünk. Az érvényben levő szabályrendeletek gyűjteménye most van nyomás alatt.

1009.
1908. sz.

Arverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát tevő József kir. herceg-utca 46. sorszámú ház, egészben, egyes lakosztályai külön-külön folyó évi február hó 25. napján délelőtt 10 órakor a város-

ház nagytermében tartandó nyilvános árverésen három évre, a városi bérházakban levő lakásokra megállapított általános feltételek mellett, melyek t. főügyészi, vagy számvevői hivatalnál megtekinthetők, a legtöbbet ígérőnek bérbeadatnak. Debreczen, 1908 február hó 11-én.

A városi tanács.

1046.
1908. sz.

Arverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező Simonffy-utcai 1. sz. bérház 8-ik számú bolthelyisége a f. 1908. év február hó 25-én délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében tartandó nyilvános árverésen 1908. év május hó 1-től kezdődőleg három egymásután következő évre bérbeadatik.

Az árverési feltételek a város számvevői hivatalánál megtekinthetők.

Kikiáltási ár 900 korona, amelynek 10%-át bánatpénzül árverelők a kiküldött bizottságnál készpénzben letenni kötelesek.

Debreczen, 1908 február hó 8-án.

A városi tanácstól.

342.
1908. eln.

Debreczen sz. kir. város polgármesterétől.

Hirdetés.

Az 1885. XXIII. t.-c. 163. §-a alapján közhirrre teszem, hogy az „Adria“ halkonzervgyár kérelme folytán, a gyár határától a Wesselényi-téren át az Attila-téri városi csatornáig tervbe vett fiókcsatorna építésére vonatkozólag engedélyezési tárgyalást rendeltem el.

A csatorna elvezetése a m. kir. államvasutak debreczen—nyiregyházai, debreczen—szatmári és debreczen—gépjavítóhelyi vágányai alatt, az 1506—1507. szelvények között van tervbe véve.

A tárgyalás határidejéül a folyó évi február hó 22-ik napjának délelőtt 9 óráját, helyéül pedig a városháza polgármesteri szobáját jelölöm ki.

Közhirrre teszem továbbá, hogy a vonatkozó terveket az összes vonatkozó iratokkal együtt a mai alólirott naptól számított 30 napra a polgármesteri hivatalba közszemlére tettem ki.

Végül felhívom az érdekelteket, hogy a munkálat tekintetében netáni ellenvetéseiket akár a közszemlére való kitétel alatt írásban, akár a tárgyalás alatt szóval annál inkább adják elő, mivel ellenkező esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Debreczen, 1908 január 22.

Kovács József,
polgármester.

1273.
1908. sz.

Versenyárgyalási hirdetés.

Debreczen sz. kir. város által építendő tanyai iskolák építési munkáinak biztosítására zárt ajánlati versenyárgyalás hirdetettik.

Nyolc tanyai iskola építési munkái biztosítatnak és pedig: 1. az „Ebesen“, 2. a „Szepesen“

3. a „Hegyesen“, 4. a „Kösülyszegen“, 5. az „Ondódon“, 6. az „Elepen“, 7. a „Bánkon“ és 8. a „Fancsikán“. — A tanyák helye a városi mérnöki hivatalnál kitett térképen megtekinthető.

A helyszínrajz, tervek, munkamennyiség és méret kimutatás, vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalban (Simonffy u. 2/b. II. em.) a hivatalos órák alatt (d. e. 8—1-ig) megtekinthetők s ugyanott a kívánt felvilágosítások megadatnak.

Ajánlatok iskolánként külön egy iskola összes munkáira fogadtatnak s munkanemenkénti ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ajánlat bármelyik iskolára külön és önállóan is, de az összes iskolákra együtt is tehető.

Ajánlatot tehet minden kellő képesítéssel bíró debreczeni iparos.

Ajánlattevő köteles az ajánlati összeg 5%át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban bantpénzül f. évi március hó 6-án d. e. 10 óráig, a házipénztárnál letenni s a betéti jegyet ajánlatához csatolni.

Ajánlat csak a város által kiadott szabványos ajánlati lapon és munkamennyiség és méretkimutatási űrlapon egységárakkal tehető. Az egységárak tisztán, olvashatóan, számmal és betűvel kiirandók.

Ajánlati lap, munkamennyiség és méretkimutatási űrlap a városi mérnöki hivatalban (Simonffy-utca 2/b. II. em.) a hivatalos órák alatt megszerezhetők.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket, költségvetést, vállalati általános és részletes feltételeket, helyi viszonyokat teljesen ismeri s magára nézve kötelezőnek elfogadja.

A kellően felszerelt és lepecsételt írásbeli zárt ajánlatok a borítékon „Ajánlat tanyai iskola építésére“ felirattal látandók el és f. 1908 évi március hó 6-án déli 12 óráig a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be s március hó 7-én d. e. 10. órakor a városház nagytermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkésve beadott, ezen hirdeteménynek és a feltételeknek meg nem felelő, kellően fel nem szerelt, távirati és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával mindaddig, míg ezen ügyben jogerős határozat nem hozatik kötelezettségben marad.

A városi Tanács fentartja magának a jogot, hogy a beérkezendő ajánlatok közül, szabadon, választhasson, vagy azok mellőzésével a munkákat más uton biztosíthassa.

Debreczen, 1908. február 8.

A városi tanács.

79.
1908. ikt. szám.

Békés vármegye alispánjától.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Mezei Elemér illetőségi ügyében anyja Mezei Róza kihallgatandó lenne. Nevezett azonban, ki Reszelő Antal kóbor cigánynyal él közösházartásban, Mezőberényből ismeretlen helyre távozott, miért is körözendő, feltalálás esetén illetőségi

viszonyaira nézve a legrészletesebben kihallgatandó s a felvett jegyzőkönyv Békés vármegye alispánjához küldendő.

Gyulán, 1908. évi január hó 15-én.

Ambrus,
alispán.

17,995.
1907. sz.

Árverési hirdetemény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező u. n. Perge-féle (Tizenháromváros-utca 18. sz. a.) ház, továbbá az u. n. Rickl Gizella-, Szikszay-, Vásári-féle majorsági földek f. évi február hó 25-ik napján délelőtt 10 (tíz) órakor a városház nagytermében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbeadni fognak.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a számvevőségnél megtekinthetők.

Debreczen, 1908 február 3.

A városi tanács.

662.
1908. sz.

Árverési hirdetemény.

A város tulajdonát tevő Simonffy-utcai 2. sz. bérházban 8. sz., 11. sz., 13., 15. számú bolthelyiségek, valamint a 14. sz. lakás és a városház alatti 16. sz. bolthelyiség f. évi február hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor a városház nagytermében tartandó nyilvános árverésen 1908 május 1-től 1911 április 30-ig terjedő három évre a legtöbbet ígérőnek bérbe adadni fognak.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a számvevői hivatalban megtekinthetők.

Debreczen, 1908 február 3-án.

A városi tanács.

520.
1908. ikt. szám.

Békés vármegye alispánjától.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Szilágyi Pál volt pankotai lakos, ki Gyulán 1863-ban született s mint béres megfordult Borosjenőn és Sikula-Aczélházán, körözendő. Feltalálás esetén illetőségi viszonyaira nézve kihallgatandó s a felveendő jegyzőkönyv Békés vármegye alispánjához küldendő.

Gyulán, 1908. évi január hó 15-én.

Ambrus,
alispán.

1672.
1908. ikt. szám.

Békés vármegye alispánjától.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Budapest 1898. évi augusztus hó 27-én született Kovács Elvira illetőségi ügyében nevezett kiskoru anyja Kovács Ida pénztárosnő kihallgatása vált szükségessé. Minthogy azonban nevezett ismeretlen helyen tartózkodik, körözendő; feltalálás esetén illetőségi viszonyaira nézve a legrészletesebben kihallgatandó s a felvett jegyzőkönyv Békés vármegye alispánjához küldendő.

Gyulán, 1908. évi február hó 1-én.

Ambrus,
alispán.